

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 4939
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 267
Ημερομ. Κατάθεσης: 28/5/2024

ΕΡΩΤΗΣΗ & Α.Κ.Ε.

Αθήνα, 28/5/2024

Του: Βασιλείου Βιλιάρδου, Βουλευτή Β1 Βορείου Τομέα Αθηνών

ΠΡΟΣ: Τον κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

ΘΕΜΑ: «Τρόπος υπολογισμού Δημοσίου Χρέους μετά από αναπροσαρμογές επί του Κρατικού Χρέους (ύψος και είδος αυτών) - Δανεισμός σε γeros από Φορείς Δημοσίου και swap Αξιογράφων ΕΔ»

Κύριε Υπουργέ,

Το Κρατικό Χρέος της χώρας μας (σε επίπεδο Κεντρικής Διοίκησης) ανερχόταν στις 31.12.2023 στα 406,5 δις € - ενώ το Δημόσιο Χρέος (σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης αφού δηλαδή προστεθεί ή αφαιρεθεί ενδοκυβερνητικό χρέος σε ΟΤΑ, ΟΚΑ, ΝΠΔΔ και επενδύσεις σε τίτλους ΕΔ), ανερχόταν στα 356,6 δις €. Εάν, δε, από αυτό αφαιρεθούν τα ταμειακά διαθέσιμα, καταλήγουμε στο καθαρό χρέος, που κατά την κυβέρνηση, ανερχόταν στα 323 δις € - ενώ το ΑΕΠ μας το 2023 δεν ήταν 222,766 δις € όπως μας έγραψε ο ΟΔΔΗΧ, αλλά τελικά διαμορφώθηκε στα 220,3 δις € κατά την ΕΛΣΤΑΤ.

Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)

	31/12/2022 (1)	31/12/2023 (2)
A. Χρέος κεντρικής διοίκησης (ως % του ΑΕΠ)	400.276 193,7%	406.522 182,5%
B. Χρέος ΝΠΔΔ, κέρματα κ.λπ. μείον ενδοκυβερνητικό χρέος	-19.018	-24.368
Γ. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης κατά ESA (A+B) (ως % του ΑΕΠ)	381.258 184,5%	382.154 171,5%
Δ. Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ μείον ενδοκυβερνητικό χρέος	-24.661	-25.552
Ε. Χρέος γενικής κυβέρνησης (Γ+Δ) (ως % του ΑΕΠ)	356.597 172,6%	356.602 160,1%
ΑΕΠ	206.620	222.766

(1) Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

(2) Στοιχεία από εισηγητική έκθεση κρατικού Π/Υ έτους 2024
και εκτιμήσεις Ο.Δ.Δ.Η.Χ.

Πηγή: Απάντηση ΟΔΔΗΧ σε ερώτηση 3615/5-3-2024 Β. Βιλιάρδου

Πίνακας 10. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν - ονομαστική μεταβολή

(Σε εκατ. € σε τρέχουσες τιμές)

Κωδικός ESA 2010		2022	2023	Ονομαστική μεταβολή (%)
	Προσέγγιση παραγωγής			
B.1	Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία	181.706	191.795	5,6%
D.21	Φόροι στα προϊόντα	33.598	32.082	-4,5%
D.31	(-) Επιδοτήσεις επί των προϊόντων	8.684	3.574	-58,8%
	Προσέγγιση δαπάνης			
P.3	Τελική καταναλωτική δαπάνη	183.018	194.089	6,0%
	Νοικοκυριών και ΜΚΙΕΝ	141.477	150.656	6,5%
	Γενικής Κυβέρνησης	41.541	43.433	4,6%
P.5	Ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου	43.693	37.069	-15,2%
	Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	28.296	30.584	8,1%
P.6	Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	101.527	98.846	-2,6%
P.7	(-) Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	121.617	109.702	-9,8%
	Προσέγγιση εισοδήματος			
D.1	Αμοιβές εξαρτημένης εργασίας	72.097	76.423	6,0%
B.2	Ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα /μικτό εισόδημα	108.410	112.142	3,4%
D.2	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	40.315	39.044	-3,2%
D.3	(-) Επιδοτήσεις	14.201	7.306	-48,5%
B.1*g	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΙΟΝ σε αγοραίες τιμές	206.620	220.303	6,6%

Με βάση το Δημόσιο Χρέος της Γενικής Κυβέρνησης, υπολογίζεται ο δείκτης χρέος/ΑΕΠ που χρησιμοποιούν ως κριτήριο οι «αγορές», ενώ, παρουσιάζει μια μειούμενη τάση, τελευταία, κυρίως, λόγω του πληθωρισμού - αν και ευρίσκεται στις υψηλότερες τιμές μεταξύ όλων των κρατών της ΕΕ. Έτσι, αντί για τον υπολογισμό της υπερχρέωσης της χώρας με βάση το Κρατικό Χρέος των 406,5 δις €, όπου ο δείκτης θα ήταν στο 184,5%, με βάση το Δημόσιο Χρέος των 356,6 δις μειώνεται στο 161,9% (στο ΑΕΠ των 220,3 δις €)..

Αυτή η μειωτική τάση στον σχετικό δείκτη συμβαίνει, παρά το ότι το κρατικό χρέος αυξάνεται τα τελευταία χρόνια - ειδικά στην προηγούμενη τετραετία της διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, με τον δανεισμό από την ΕΚΤ, λόγω της πανδημίας. Το Κρατικό Χρέος, έτσι, αυξήθηκε από 356 δις €, στις 31.12.2019, στα 406,5 δις €, στις 31.12.2023 – δηλαδή, μέσα σε τέσσερα μόλις χρόνια, αυξήθηκε κατά 50,5 δις €. Το Κρατικό Χρέος, δε, υπερέβη τις προβλέψεις του Προϋπολογισμού, αφού ανήλθε στα 406,5 δις €, αντί 401 δις € - ενώ το Δημόσιο Χρέος είναι εντός στόχου, στα 356,6 δις €.

Πίνακας 4.1.: Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)				
	2021	2022	Εκτιμήσεις 2023	Προβλέψεις 2024
A. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης	388.337	400.276	401.000	401.000
B. Χρέος ΝΠ, κέρματα κ.λπ. μείον επενδύσεις σε τίτλους ΕΔ	-14.293	-19.018	-19.000	-19.500
Γ. Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA (A + B)	374.044	381.258	382.000	381.500
Δ. Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ μείον ενδοκυβερνητικό χρέος	-20.196	-24.661	-25.000	-25.500
Ε. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (Γ + Δ)	353.848	356.597	357.000	356.000
(ως % του ΑΕΠ)	195,0%	172,6%	160,3%	152,3%
ΑΕΠ	181.500	206.620	222.766	233.775

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Πηγή: Προϋπολογισμός 2024

Την ίδια στιγμή το ΑΕΠ της χώρας από 187,5 δις € το 2019 σε τρέχουσες τιμές, αυξήθηκε στα 220,3 δις €, το 2023, κυρίως με τον πληθωρισμό – δηλαδή, κατά 32,8 δις €. Την ίδια χρονική περίοδο, το Κρατικό Χρέος αυξήθηκε κατά 50,5 δις € - ενώ το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης αυξήθηκε από 331,0 δις €, το 2019, σε 356,6 δις €, το 2023, οπότε, μόνο κατά 25,6 δις € ή περίπου, κατά το ήμισυ. Περαιτέρω, ισχύουν τα εξής:

1. Ενδοκυβερνητικό Χρέος

Προκαλεί απορίες το γεγονός ότι, δεν αυξάνονται το κρατικό και το δημόσιο χρέος με τον ίδιο ρυθμό. Έχουμε ήδη ερωτήσει για τις αναπροσαρμογές που γίνονται, προκειμένου να οδηγηθούμε από το Κρατικό στο Δημόσιο Χρέος - χωρίς να λάβουμε πλήρεις απαντήσεις. Συγκεκριμένα, στην υπ' αρ. 3615/5-3-2024 Ερώτησή μας ο ΟΔΔΗΧ, με την (Αρ Πρωτ. 477 της 14.3.24) επιστολή του, δεν μας διευκρίνισε ποιο είναι το ύψος των δανείων στις 31.12.23 ανά Φορέα Γενικής Κυβέρνησης (εκτός του Κεντρικού Κράτους) και ποιο το συνολικό τους ύψος. Το θέμα είναι σημαντικό, επειδή, το χρέος αυτό αφαιρείται ως ενδοκυβερνητικό χρέος - για να φτάσουμε στο χαμηλότερο ύψος του Δημόσιου Χρέους.

Εν προκειμένω, μας έκανε εντύπωση ποια μπορεί να είναι η ταμειακή δυνατότητα των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, όπως των ΟΚΑ, ΟΤΑ ή ΝΠΔΔ – έτσι ώστε να μπορούν να προβαίνουν σε δανεισμό της Κεντρικής Διοίκησης. Από την άλλη πλευρά, τίθενται διάφορα θέματα δημοσίου συμφέροντος - όπως το κατά πόσον είναι θεμιτό να χρησιμοποιούνται τα χρήματα για τις συντάξεις των εργαζομένων, έναντι χρέους ολόκληρου του κράτους. Δηλαδή, με τα χρήματα των ασφαλιστικών ταμείων στηρίζει η κυβέρνηση τις τράπεζες, παρέχοντάς τους εγγυήσεις για το Σχέδιο ΗΡΑΚΛΗΣ, που μπορούν να προστεθούν στο χρέος, εάν τυχόν εκπέσουν; Επίσης, υπό ποιους όρους συνάπτονται αυτά τα repos των 54,5 δις € και με τι κινδύνους;

2. «Μετρητά» ΚΔ

Ακολουθως, όσον αφορά στα ταμειακά διαθέσιμα, τα εν λόγω, στα τέλη του 2023, ήταν 33,6 δις € - εκ των οποίων τα 15,7 δις € αποτελούν το λεγόμενο «μαξιλάρι» για αποπληρωμές ομολόγων, που δεν επιτρέπεται να αγγιχθεί ακόμη (τα 9 δις € από τη δόση του ESM, τα 3 δις € από εκδόσεις ομολόγων και τα 3,7 δις € από τα υπερπλεονάσματα, κατά τον κ. Σταϊκούρα στο παρελθόν), ενώ, τα υπόλοιπα 17,9 δις € είναι, μάλλον, «μετρητά».

Αφαιρώντας, δε, αυτά τα διαθέσιμα στο σύνολο τους από το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης (=κεντρικού κράτους και οργανισμών του δημοσίου), η κυβέρνηση ισχυρίζεται πως το καθαρό χρέος που απομένει είναι μόλις 323 δις € (356,6 δις - 33,6 δις). Σημειώνεται, όμως ότι, έως πρόσφατα (2022), αυτά τα μετρητά (=ταμειακά διαθέσιμα) κατά την κυβέρνηση, χρησιμοποιούνταν στα repos (=συμφωνίες επαναγοράς) – ενώ, σήμερα, λέει πως υπάρχουν στα ταμεία του κράτους, εάν το καταλαβαίνουμε σωστά.

3. Repos από τα ταμειακά διαθέσιμα των Φορέων

Συνεχίζοντας, όπως απαντήθηκε στην Ερώτησή μας υπ' αρ. 3378/21-2-2024, τα repos, πλέον, αποτελούν δανεισμό και «συνάπτονται από τον ΟΔΔΗΧ ως επί το πλείστον με το Κοινό Κεφάλαιο για την αξιοποίηση των διαθεσίμων, κυρίως, των φορέων της γενικής κυβέρνησης,

ενώ μικρό μέρος αυτών (το οποίο συνήθως δεν υπερβαίνει τα 3 με 3,5 δις €.) συνάπτεται με ελληνικές συστημικές τράπεζες». Η διάρκειά τους κυμαίνεται από 1 έως 20 μέρες, το μέσο μηνιαίο υπόλοιπό τους ήταν 50,2 δις € κλπ. Συνολικά, το ύψος των πράξεων αυτών για το 2023 είχε ανέλθει σωρευτικά στο 1,4 τρις € - με μέσο κόστος εξυπηρέτησης 3,31%.

Πίνακας 4.8.: Καθαρή επίπτωση του βραχυπρόθεσμου δανεισμού (ΕΓΕΔ και Repos) στο χρέος (σε εκατ. ευρώ)				
Έτος	Εκδόσεις	Εξοφλήσεις	Διαφορά (εκδόσεις - εξοφλήσεις)	Ανεξόφλητο Υπόλοιπο 31- Δεκ.
2015	742.244	740.428	1.816	24.833
2016	532.682	531.263	1.419	26.252
2017	570.620	566.998	3.622	29.874
2018	817.199	807.272	9.927	39.801
2019	1.089.619	1.087.904	1.715	41.516
2020	1.285.099	1.279.458	5.641	47.157
2021	1.104.188	1.102.588	1.600	48.757
2022	1.163.309	1.150.341	12.968	61.725
2023*	1.400.075	1.400.000	75	61.800

* Εκτιμήσεις

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Πηγή: Προϋπολογισμός 2024

Τα repos, τώρα, σύμφωνα με το Δελτίο του ΟΔΔΗΧ, ήταν 54,5 δις € την 31.12.23, τα οποία προφανώς προέρχονταν από τους οργανισμούς του δημοσίου – ενώ, τα αντίστοιχα repos, στις 31.12.2014, ήταν μόλις 8,6 δις € και στις 31.12.2019 είχαν αυξηθεί στα 28,9 δις €. Δηλαδή, το 2014 μειωνόταν το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης που μετράει στις αγορές κατά 8,6 δις € με εσωτερικό δανεισμό, το 2019, κατά 28,9 δις € και τώρα, κατά 54,5 δις € - με αποτέλεσμα, η διαφορά μεταξύ του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης και του χρέους του Κεντρικού Κράτους, να έχει κυριολεκτικά απογειωθεί!

Όσον αφορά στα repos που συνάπτει η Κεντρική Διοίκηση με οργανισμούς του Δημοσίου, μας έκανε εντύπωση, πόσα είναι τα διαθέσιμά τους για να μπορούν να προβαίνουν σε αυτές τις πράξεις - όπως και οι σχετικοί κίνδυνοι για αυτούς. Επίσης, το εάν τα διαθέσιμα είναι δικά τους, καθαρά ή μήπως τα έχουν δανεισθεί ή απλά χρωστούν σε άλλους (βλέπε *ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις*); Μας προξενεί περιέργεια, το εάν επαρκούν για να παρέχουν repos αξίας ως 50 δις € που αναφέρονται, αφαιρώντας από τα 54,5 δις € αυτά που περίπου παρέχουν οι τράπεζες στα repos. Για το σκοπό αυτό κάναμε την παρακάτω έρευνα.

4. Δυνατότητα Δανεισμού Φορέων (Ταμειακά διαθέσιμα και Υποχρεώσεις)

Όσον αφορά στα ταμειακά διαθέσιμα σημαντικών φορέων του Δημοσίου, βρήκαμε τα εξής:

- Ο ΕΦΚΑ είχε στις 31.12.2019 Κινητές Αξίες 11,4 δις € και το ΕΤΕΑΕΠ 3,3 δις €. Η αύξηση από το 2018 ήταν 2,2 δις € (31.12.2018 ΕΦΚΑ 9,8 δις € και το ΕΤΕΑΕΠ 2,7 δις €). Επομένως, δεν μπορεί να έχει σημειωθεί πολύ μεγάλη μεταβολή έως το 2023 - ειδικά

αφού υπάρχει και η καταβολή εκκρεμών υποχρεώσεων. Άρα μάλλον δύσκολο να προέρχονται τα 50 δις € γeros από τον ΕΦΚΑ - δηλαδή από τους ΟΚΑ προς την Κεντρική Διοίκηση.

- Τα νοσοκομεία είχαν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ύψους 1,3 δις € το Σεπτέμβριο του 2023, οι ΟΚΑ 545 εκ. € και οι ΟΤΑ 150 εκ. € μόνο – ενώ, συνολικά, οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης 2,38 δις €. Ως εκ τούτου, ούτε οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις μπορεί να αποτελούν την πηγή των περίπου 50 δις € δανείων προς την Κεντρική Διοίκηση. Από την άλλη πλευρά, οι ΟΤΑ και τα Νοσοκομεία δεν μπορεί να έχουν σημαντικά διαθέσιμα - αφού λαμβάνουν επιχορήγηση από την Κεντρική Διοίκηση, ενώ έχουν σχετικά ισοσκελισμένα έσοδα/έξοδα. Ενδεικτικά, με βάση τον Προϋπολογισμό του 2024, οι ΟΤΑ το 2023 προβλεπόταν να έχουν έλλειμα 148 εκ. € - ενώ οι ΟΚΑ πλεόνασμα 1,2 δις €.

Πίνακας 3.25.: Εξέλιξη ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων Γενικής Κυβέρνησης Δεκέμβριος 2021 - Σεπτέμβριος 2023 (σε εκατ. ευρώ)						
Φορέας/Υποτομέας Γενικής Κυβέρνησης	Δεκ. 2021	Σεπτ. 2022	Δεκ. 2022	Μαρτ. 2023	Ιούν. 2023	Σεπτ. 2023
Κράτος	38	84	59	121	81	100
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)	82	130	93	174	158	150
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ)*	431	432	505	703	552	545
Νοσοκομεία*	606	1.255	907	1.339	1.273	1.374
Λοιπά Νομικά Πρόσωπα	145	173	148	169	189	207
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γεν. Κυβέρνησης	1.302	2.074	1.712	2.506	2.253	2.376

* Στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις των Νοσοκομείων και του ΕΟΠΥΥ (υποτομέας ΟΚΑ) περιλαμβάνονται και ποσά clawback και rebate που δεν έχουν συμφηφιστεί.

Πηγή: Προϋπολογισμός 2024

- τα ΝΠΔΔ δεν πρέπει να έχουν μεγάλο ύψος δανεισμού προς την κεντρική Διοίκηση ή διαθεσίμων για γeros. Οι περισσότερες μεγάλες επιχειρήσεις έχουν τεθεί υπό το Υπερταμείο - το οποίο δεν υπάγεται στους φορείς του Δημόσιου Τομέα. Ενδεικτικά, με βάση τον Απολογισμό του 2022 (δεν έχει κυρωθεί ακόμη), το σύνολο των επενδύσεων σε εταιρίες του Δημοσίου ανέρχεται στα 22,3 δις € - από τις οποίες σημαντικότερη είναι η Εγνατία με λογιστική αξία 6,1 δις €, η ΕΕΣΥΠ (για λόγους λογιστικούς εμφανίζεται στις συμμετοχές αφού το κράτος κατέχει το 100% των μετοχών) με 2,9 δις € και η Αττικό Μετρό (πάγια μόνο) με 3,5 δις €

Πίνακας 16

Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες

Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες	Αξία της 31/12/2022	Αξία της 31/12/2021	Μεταβολή 2022-2021
Μετοχές ελεγχόμενων οντοτήτων εισηγμένων στο Χ.Α.	149.158.466,81	819.451.466,81	-670.293.000,00
Μετοχές συγγενών εισηγμένων στο Χ.Α.	824.192.160,76	872.542.161,99	-48.350.001,23
Σύνολο οντοτήτων εισηγμένων στο Χ.Α.	973.350.627,57	1.691.993.628,80	-718.643.001,23
Μη εισηγμένες μετοχές ελεγχόμενων οντοτήτων εσωτερικού	21.336.955.682,08	21.754.500.225,60	-417.544.543,52
Μη εισηγμένες μετοχές συγγενών εσωτερικού	1.215.749,23	1.215.749,23	0,00
Σύνολο οντοτήτων μη εισηγμένων στο Χ.Α.	21.338.171.431,31	21.755.715.974,83	-417.544.543,52
Γενικό Σύνολο	22.311.522.058,88	23.447.709.603,63	-1.136.187.544,75

Πηγή: Απολογισμός του Κράτους, 2022

- Ενδεχομένως υπάρχουν κάποια ακόμη διαθέσιμα από μεταβιβάσεις για το Ταμείο Ανάκαμψης από την ΕΕ - στο βαθμό που δεν έχουν εκταμιευθεί για τις διάφορες εγκεκριμένες χρήσεις τους. Το ποσόν αυτό το υπολογίζουμε στα 4,6 δις € στα τέλη του 2023.

Ο υπολογισμός των αδιάθετων διαθεσίμων από το Ταμείο Ανάκαμψης προκύπτει ως εξής:

Με βάση απάντηση στην ερώτησή μας #3394/ 22/02/2024 https://www.hellenicparliament.gr/Koinovouleftikos-Elenchos/Mesa-Koinovouleutikou-Elegxou?pcm_id=936eea5c-8446-4d3f-9017-b11f00e69672 για τις καταβολές του Ταμείου Ανάκαμψης μέχρι τα τέλη του 2023:

«η χώρα μας έχει ήδη λάβει 14,9 δις € (7,6 δις € επιχορηγήσεις και 7,3 δις € δάνεια) επί του ανωτέρω προϋπολογισμού, στη βάση τριών αιτημάτων πληρωμής και της επιτυχούς ολοκλήρωσης 86 ορόσημων και στόχων. Από το συνολικό αυτό ποσό, τα 7,2 δις € εισπράχθηκαν εντός του 2023.»

Από την άλλη πλευρά, στο πλαίσιο της υλοποίησης των Δράσεων του Ελλάδα 2.0, σε ό,τι αφορά το σκέλος των επιχορηγήσεων, έχουν ενταχθεί έργα συνολικού προϋπολογισμού 22 δις € (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ) - ενώ έχει ήδη εκταμιευθεί από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ποσόν ύψους 5,58 δις €. Ως προς το σκέλος των δανείων, μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου 2024, είχαν υπογραφεί 283 δανειακές συμβάσεις, συνολικού προϋπολογισμού 11 δις € - εκ των οποίων η συνεισφορά του ΤΑΑ ανέρχεται σε 4,7 δις €.

Επομένως στις 31.12.23 θα πρέπει να:

- είχαν εισπραχθεί 14,9 δις € (7,6 δις € επιχορηγήσεις και 7,3 δις € δάνεια)
 - είχαν εκταμιευθεί 5,58 δις € επιχορηγήσεις από το ΠΔΕ και 4,7 δις € δάνεια = 10,3 δις €
- Άρα, στο ΤΑΑ μένουν μετρητά: 14,9 δις € - 10,3 δις € = 4,6 δις €

5. Δάνεια και Ομόλογα σε Τράπεζες

Τέλος, τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί ο δανεισμός από τις τράπεζες - μέσω της αγοράς χρεογράφων. Συγκεκριμένα, μεταξύ των ετών 2019 και 2023, οι τράπεζες επένδυσαν σε χρεόγραφα αξίας 20 δις € περίπου:

Ανάλυση Χρηματοδότησης κατοίκων εσωτερικού πλην NXI από τα εγχώρια NXI (εκτός της Τράπεζας της Ελλάδος)							
(υπόλοιπα τέλους περιόδου, σε εκατ. ευρώ)	Jan-19	Dec-19	Dec-20	Dec-21	Dec-22	Dec-23	Mar-24
Γενική κυβέρνηση	17,592	19,692	27,425	29,935	31,737	34,282	32,475
Χρεόγραφα	11,772	17,512	25,286	27,965	26,474	31,850	31,961
Δάνεια	5,820	2,180	2,139	1,970	5,263	2,432	513
Κεντρική κυβέρνηση	5,565	1,956	1,940	1,785	5,091	2,292	381
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	243	211	184	169	156	125	118
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης	12	13	16	15	16	14	14

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Χρηματοδότηση της ελληνικής οικονομίας από τα εγχώρια νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (NXI)

Το ενδιαφέρον εδώ είναι ότι, τα χρεόγραφα του Δημοσίου που κατέχουν οι Τράπεζες, λογιστικά θα μπορούσαν να ακυρώνονταν, εάν ήταν στην κατοχή του Δημοσίου, μέσω κάποιου swap. Έτσι, θα μπορούσε να μειώνεται έντεχνα το χρέος - όπως έγινε με τα swap της Goldman Sachs, πριν από την είσοδο στο Ευρώ. Σημειώνουμε δε ότι, το δημόσιο χρησιμοποιεί swaps για τα ομόλογα από το 2017 με ανταλλαγή ομολόγων – έτσι ώστε να κλειδώσει το επιτόκιο.

Ακόμη περισσότερο, ο ΟΔΔΗΧ ισχυρίζεται πως έτσι έχουν μειωθεί τα έξοδα των τόκων τώρα που αυξάνονται τα επιτόκια.

Σύμφωνα, δε, με τα στοιχεία του Προϋπολογισμού του 2024, οι δαπάνες των τόκων μετά από swap, μειώνονται κατά περίπου 1,15 δις € το 2023 – ενώ, ήταν η πρώτη χρονιά, που τα swap είχαν θετική επίπτωση, επειδή έως τότε προσθέτονταν στα έξοδα. Συνολικά, την περίοδο 2015 έως 2022, τα swap είχαν οδηγήσει σε αύξηση των τόκων κατά 7,5 δις € - πριν παρουσιάσουν όφελος το 2023, ύψους 1,15 δις €.

Πίνακας 4.9.: Ύψος δαπανών για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης (ποσά σε εκατ. ευρώ)						
	2019	2020	2021	2022	Εκτιμήσεις 2023	Προβλέψεις 2024
Τόκοι προ Swap	5.185	4.588	4.504	4.917	7.450	7.700
Τόκοι μετά Swap	6.001	6.276	5.967	6.060	6.300	6.350
Τόκοι μετά Swap ως % του ΑΕΠ	3,3%	3,8%	3,3%	2,9%	2,8%	2,7%
Τόκοι Γενικής Κυβέρνησης μετά SWAP					4.800	4.850

Σημείωση: Οι τόκοι προ SWAP υπολογίζονται συμφηφιστικά και αφορούν τις πληρωμές τόκων μείον τις εισπράξεις από επανεκδόσεις ομολόγων, αρνητικά επιτόκια κ.λπ.

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Πηγή: Προϋπολογισμός 2024

Πίνακας 4.9 Ύψος δαπανών για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης (ποσά σε εκατ. ευρώ)						
	2015	2016	2017	2018	2019*	2020**
Τόκοι προ Swap	5.306	5.077	5.693	4.671	5.250	4.500
Τόκοι μετά Swap	5.800	5.588	6.208	5.554	6.060	6.150
Τόκοι μετά Swap ως % του ΑΕΠ	3,3%	3,2%	3,4%	3,0%	3,2%	3,1%

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Πηγή: Προϋπολογισμός 2020

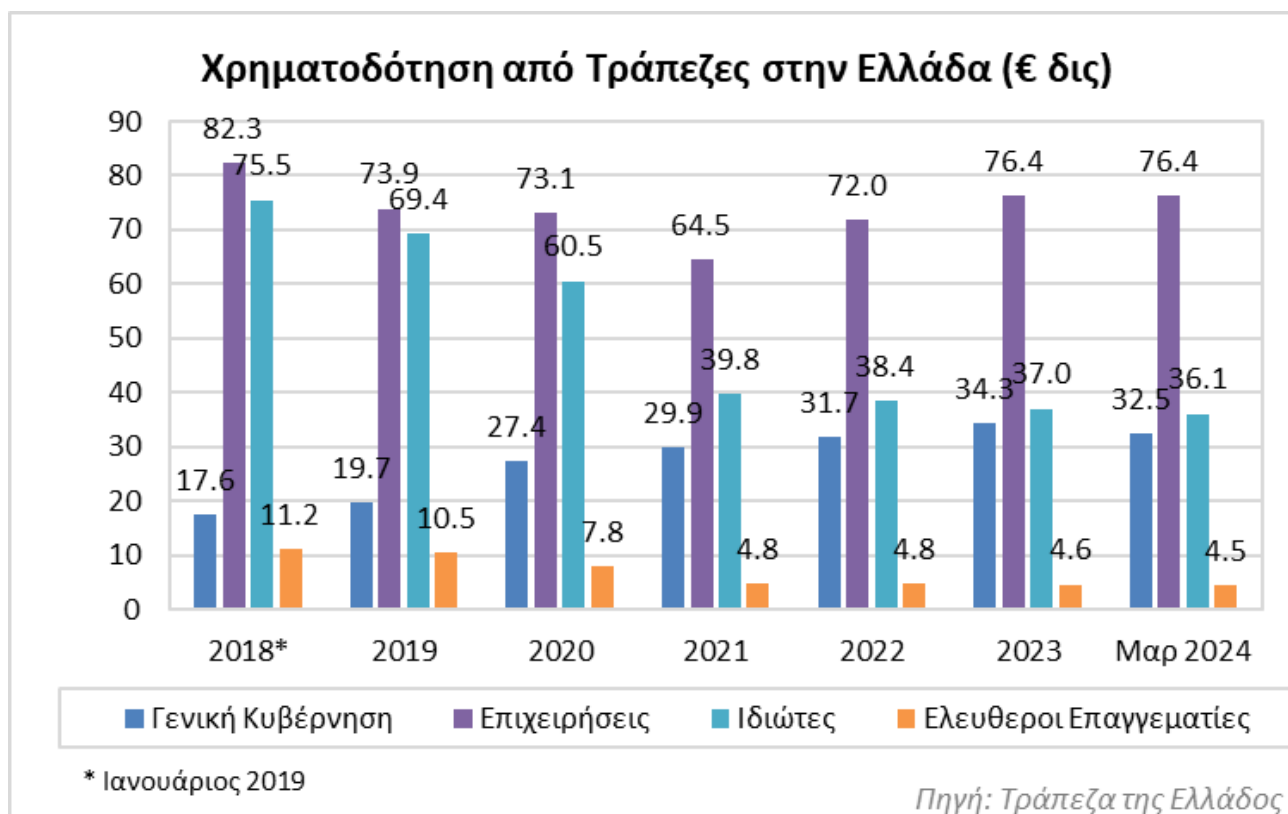
Σύμφωνα τώρα με τον πιο πρόσφατο Απολογισμό του κράτους, αυτόν για το 2022, ο οποίος έχει κατατεθεί αλλά όχι κυρωθεί, η εύλογη αξία των swap στις 31.12.22 ανερχόταν στα 7,2 δις € - ενώ περιλαμβάνουν συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων (currency swaps) και επιτοκίου (interest rate swaps) με τη μορφή Παραγώγων Χρηματοοικονομικών Μέσων, με σκοπό την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού και επιτοκιακού κινδύνου.

Πίνακας 18
Λογαριασμός «Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Μέσα»
(Ποσά σε ευρώ)

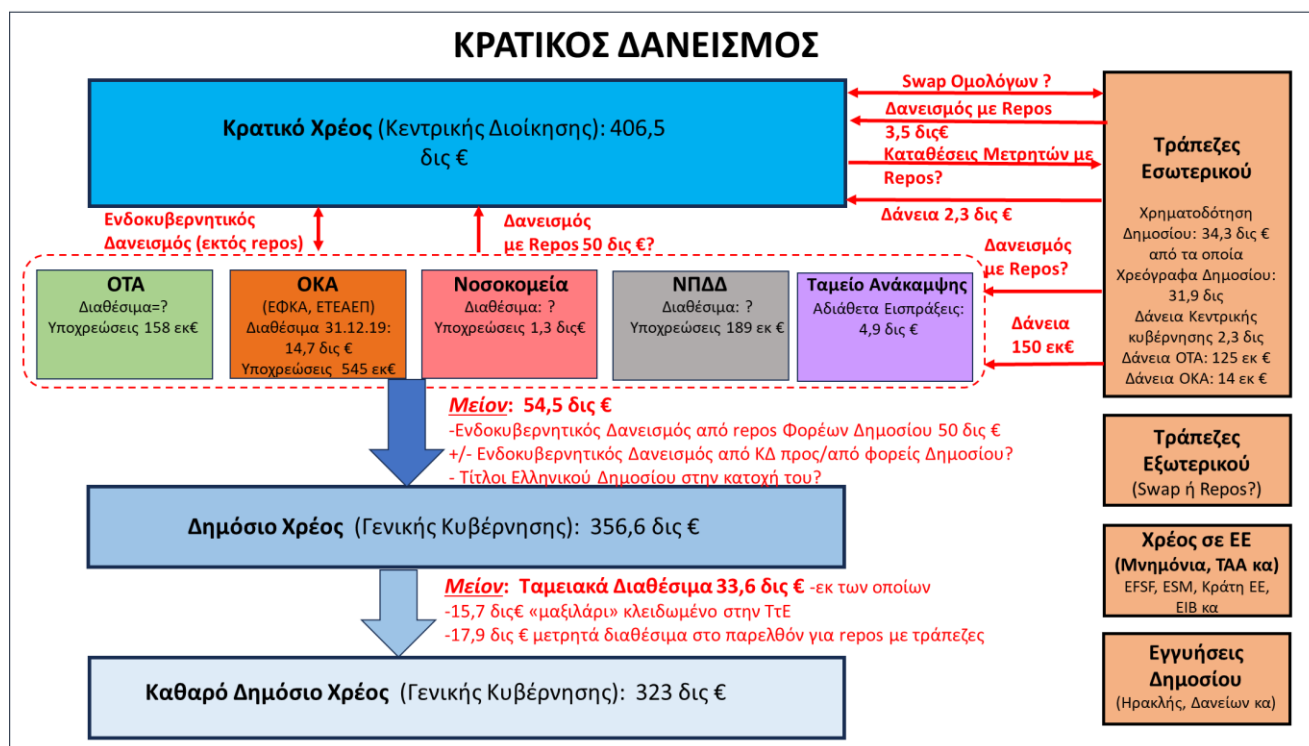
Λογαριασμός "Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Μέσα"	
Εύλογη αξία παραγώγων Ισολογισμού Έναρξης (1/1/2022)	-5.118.326.643,08
Εισπράξεις έτους 2022	-529.396.383,23
Πληρωμές έτους 2022	1.551.253.064,44
Διαφορά εύλογης αξίας της 31/12/2022 (με ισόποση αύξηση των αποτελεσμάτων)	11.300.688.151,87
Εύλογη αξία παραγώγων της 31/12/2022	7.204.218.190,00

Πηγή: Απολογισμός του Κράτους, 2022

Το άλλο σημείο προβληματισμού, ως προς τον αυξανόμενο δανεισμό του Δημοσίου από τις Τράπεζες, είναι το ότι στερεί ρευστότητα από τα νοικοκυριά, τους ελεύθερους επαγγελματίες και τις επιχειρήσεις - όπου πράγματι παρατηρείται μια πτώση του δανεισμού, κυρίως σε ΜμΕ και ιδιώτες.

Συνοπτική απεικόνιση του Κρατικού Δανεισμού

Συμπερασματικά, λοιπόν, με βάση την παραπάνω ανάλυση, έχουμε οδηγηθεί στην άποψη ότι, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στους ΟΚΑ, στα νοσοκομεία, στους ΟΤΑ και στο Ταμείο Ανάκαμψης που να δικαιολογούν το δανεισμό με repos στην Κεντρική Κυβέρνηση, ποσού ύψους 50 δις € - όπως αναφέρεται στην απάντηση του Υπουργείου. Τα διαθέσιμά τους πρέπει να ανέρχονται σε 20 δις € περίπου – ενώ τα υπόλοιπα 30 δις € ίσως προέρχονται από τα εξής:

- Από το δανεισμό των Φορέων και εν συνεχεία repos προς το Δημόσιο
- Από λογιστικές ακυρώσεις αξιογράφων ΕΔ που έχουν οι τράπεζες και ανταλλάχθηκαν με swap.
- Από όπου αλλού μας απαντήσετε, με έγγραφα που το επιβεβαιώνουν.

Ό,τι και να συμβαίνει, με τις αναπροσαρμογές του Κρατικού Χρέους, εάν πρόκειται για «λογιστικά τεχνάσματα», θα αποτελούσε έναν επικίνδυνο εξωραϊσμό της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας μας – ενδεχομένως, με σκοπό να αξιοποιηθεί από το εκτεταμένο πρόγραμμα επικοινωνιακής υποστήριξής της από ΜΜΕ του εσωτερικού και του εξωτερικού. Αυτό, με την έννοια, πως το κράτος δεν χρωστάει 356,6 δις, με αποτέλεσμα, το χρέος/ΑΕΠ να εμφανίζεται στο 162%, αλλά 406,5 δις ή 185% (μείον τα 15,7 δις € όταν απελευθερωθούν και αξιοποιηθούν).

Εύλογα, είναι χρέη και τα δάνεια που παίρνει το κράτος από τα ασφαλιστικά ταμεία - εφόσον πρέπει να επιστραφούν. Παράλληλα, δε, το αυξανόμενο αυτό χρέος με αυξανόμενο κόστος εξυπηρέτησης (με ή χωρίς swap) καλύπτεται από τους ασθενέστερους - μέσω της υπεραπόδοσης του ΦΠΑ κλπ., με τη διατήρηση των ίδιων φορολογικών συντελεστών στις αυξημένες τιμές.

Ό,τι γίνεται είναι εν γνώση ή και με τη σύμπραξη των ελληνικών συστημικών τραπεζών, που απολαμβάνουν υψηλή κερδοφορία, με εγγυήσεις του ΕΔ και του Εξωτερικού - όπως επίσης, των επενδυτικών κεφαλαίων που κατέχουν Ελληνικά Ομόλογα (αυτών δηλαδή που ονομάζονται «αγορές»), της ΤτΕ, των Οίκων Αξιολόγησης που παρείχαν αναβαθμίσεις του χρέους πλην της Moody's, καθώς επίσης φυσικά της ΕΕ και της Eurostat. Πόσω μάλλον, αφού υπάρχει το προηγούμενο με το swap της Goldman Sachs και τα Greek Statistics, όσον αφορά στους λογιστικούς τρόπους μείωσης του Δημόσιου Χρέους - ενώ συμμετέχουν και στην Τρόικα/Θεσμούς, που τουλάχιστον, μέχρι πρόσφατα, η τελευταία εξέδιδε Αξιολογήσεις/Εκθέσεις Βιωσιμότητας του Χρέους και του Προγράμματος Προσαρμογής.

Όμως, όλα αυτά δεν είναι εν γνώση του Ελληνικού λαού, που ενδεχομένως, θα βρεθεί πάλι προ εκπλήξεων του τύπου των «Greek Statistics», όταν δεν θα είναι πλέον δυνατή η ωραιοποίηση της εικόνας, με δεδομένη την άσχημη κατάσταση της οικονομίας, όπως επίσης του αξιόχρεου της χώρας μας, που επιβεβαιώνει και η Moody's.

Με δεδομένα όλα τα παραπάνω,

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Επαναλαμβάνουμε το ερώτημα που θέσαμε με την υπ' αρ. 3615/5-3-2024 Ερώτησή μας και δεν απαντήθηκε: Ποιο είναι το ύψος των δανείων ανά Φορέα (ΟΚΑ, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ) εκτός του Κεντρικού Κράτους, στις 31.12.23, όπου το συνολικό τους ύψους, με βάση την απάντηση στην ερώτησή μας υπ' αρ. 3378/21-2-2024 είναι περί τα 50 δις €;

Παρακαλούμε για κατάθεση εγγράφων που να αποδεικνύουν τα ταμειακά διαθέσιμα όλων των οργανισμών του δημοσίου αναλυτικά.

2. Με ποιους όρους δανείστηκε η κυβέρνηση τα διαθέσιμα των οργανισμών του Δημοσίου από την ΤτΕ, όπου είναι υποχρεωμένοι να τα καταθέτουν οι ως άνω, ειδικά των Ασφαλιστικών Ταμείων και από ποιόν ελέγχονται αυτές οι συμφωνίες επαναγοράς; Γιατί, αφού διαθέτει η κυβέρνηση 17,9 δις € στα ταμεία της, δεν τα καταθέτει, πλέον, ως *repot*, όπως γινόταν στο παρελθόν και όπως απαντήσατε, ενώ, αντίθετα, δανείζεται μέσω *repot* με κόστος;

3. Τι ύψους και είδους *swaps* έχει συνάψει ο ΟΔΔΗΧ έναντι ομολόγων και πόσο από το ύψος των ομολόγων (χωριστά για τις δανειακές συμβάσεις των μνημονίων και μετά) είναι καλυμμένα με *swaps*; Ποιο το κόστος σύναψης των *swaps* και με ποιους αντισυμβαλλόμενους; Έχουν ανταλλαχθεί τίτλοι ομολόγων ως μέρος των *swaps* (ειδικά των ομολόγων αξίας 31 δις € που κατέχουν οι τράπεζες) και εάν ναι, τι ύψους; Ακυρώνονται οι τίτλοι αυτοί κατά τον υπολογισμό του Χρέους της Γενικής Κυβέρνησης;

Παρακαλούμε επίσης για κατάθεση εγγράφων επιβεβαίωσης όσων μας απαντήσετε στο παρόν ερώτημα

Ο ερωτών βουλευτής

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ